

Příloha k protokolu o SZZ č.....
Vysoká škola: PF JU Čes. Budějovice
Katedra: anglistiky
Datum odevzdání posudku diplomové práce:
23.5.2011

Diplomant: Jana Jelínková

Aprobace: ČJ-AJ/ZŠ

Recenzent*)
Vedoucí*) diplomové práce
PhDr. Vladislav Smolka, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Osvojení si druhého jazyka u studentů různých věkových skupin
v rámci českého prostředí
Second language acquisition: Czech learners and Critical Age Period
(téma)

I. Cíl práce a jeho naplnění:

1. Cíl práce byl stanoven a naplněn v souladu s tématem
2. Cíl práce byl naplněn s drobnými nedostatky
3. Cíl práce byl adekvátní, ale jen částečně naplněný
4. Stanovený cíl nebyl naplněn

II. Struktura práce:

1. Logická, jasná a přehledná
2. Přiměřená
3. Uspokojivá
4. Nevhodná

III. Práce s literaturou:

1. Výborná: zvoleny a použity vhodné prameny v patřičném rozsahu, přesná práce s citacemi, kritická analýza zdrojů
2. Velmi dobrá práce s adekvátními prameny v patřičném rozsahu
3. Průměrná práce s literaturou
4. Slabá, chybná nebo nedostačující

IV. Prezentace a interpretace dat:

1. Systematická, logická prezentace, originální a důsledná interpretace
2. Velmi dobrá prezentace dat, úspěšný pokus o jejich interpretaci
3. Uspokojivá prezentace i interpretace dat
4. Neodpovídající prezentace, nedostatečná analýza výsledků

V. Formální stránka:

1. Odpovídá všem stanoveným požadavkům
2. Obsahuje drobné formální chyby
3. Nesplňuje některé zásadní požadavky
4. Nesplňuje většinu stanovených požadavků

- VI. Jazyková úroveň práce:
1. Výborná
 2. Velmi dobrá
 3. Dobrá
 4. Podprůměrná

- VII. Náročnost zpracování tématu:
1. Velmi vysoká
 2. Vysoká
 3. Střední
 4. Nízká

- VIII. Přínosy práce:
1. Originální zpracování a názory, předkládá nová zjištění
 2. Práce je v daném oboru přínosná, ale neobsahuje originální a nová zjištění
 3. Průměrné, omezené využití výsledků práce
 4. Nedostatečné, práce nemá jasný přínos pro obor

Vyjádření oponenta diplomové práce:

Autorka si zvolila téma, které je potenciálně přínosné, není však snadné identifikovat, co vlastně primárním cílem práce je. Na titulní straně je uváděn český název *Osvojení si druhého jazyka u studentů různých věkových skupin v rámci českého prostředí* a současně anglický název *Second language acquisition: Czech learners and Critical Age Period*, který českému názvu odpovídá pouze částečně. Aby byla situace ještě komplikovanější, na str. 3 se v anglickém textu uvádí práce jako *Second Language Acquisition: Czech Pronunciation Problems as related to the Critical Age Theory*. Z těchto různých názvů tedy není jednoznačně zřejmé, zda jde o komplexní osvojení jazyka, nebo pouze o zvukovou stránku, jak by vyplývalo z abstraktu na str. 1.

V teoretické části autorka předkládá poměrně obsáhlý přehled odborné literatury k tématu. I zde se ovšem projevuje kolísání mezi osvojením cizího jazyka obecně a jeho zvukovou stránkou, tedy jednou ze složek jazykové kompetence.

V další části autorka formuluje výzkumné hypotézy: a) čím dříve se studenti začnou učit anglicky, tím lepší bude jejich výslovnost; b) jejich výslovnost bude tím lepší, čím lépe budou vnímat vlastní výslovnost. U druhé hypotézy lze právem namítnout, že korelace obou parametrů může být výrazně ovlivněna osobnostními charakteristikami respondentů, případně jejich omezenou schopností vlastní výslovnost kriticky zhodnotit. Pravděpodobněji by zněla hypotéza, že výslovnost respondentů je přímo úměrná tomu, jak jemně dokáží rozlišovat rozdíly ve výslovnosti rodilých mluvčích, rozlišovat jednotlivé fonémy, atd. Dále autorka uvádí faktory, které mohou výslovnost potenciálně ovlivnit, některé z nich ovšem okamžitě vyřazuje jako obtížně jako obtížně definovatelné. Přinejmenším jeden podstatný faktor autorka nezmiňuje, ačkoli se objevuje v dotazníku, konkrétně otázky č. 16, 17 a 18, které zkoumají tzv. *exposure*, tedy míru působení angličtiny mimo školní situace. Je zřejmé, že nelze srovnávat např. analýzu výslovnosti imigrantů v Kanadě, kteří jsou vystaveni působení angličtiny neustále, se situací v České republice, kdy se angličtina v běžné komunikaci neuzívá. V tomto smyslu je třeba připomenout, že v odborné literatuře se právě z tohoto důvodu odlišuje ESL a EFL (*English as a Second Language* a *English as a Foreign Language*). Druhý z pojmů by domácí situaci vystihoval lépe.

Autorka popisuje skupinu respondentů a zvolenou metodu výuky (sugestopedii), zcela zbytečný je ovšem detailní popis prostředí, v němž výuka probíhá, a příliš podrobně jsou pojednány i materiály používané k nácvičce výslovnosti.

Následuje seznam nejčastějších výslovnostních chyb českých mluvčích, chybí ovšem zdůvodnění, jak byl vytvořen a proč autorka vybrala právě tyto jevy. Naprosto zásadním nedostatkem je ovšem absence nahraného materiálu, nebo alespoň transkriptu textu, který studenti produkovali. Není zřejmé, zda šlo o spontánní mluvený projev či četbu daného textu, jak byly jednotlivé jevy zastoupeny kvantitativně, ani podle jakých kritérií probíhalo hodnocení. Výsledkem je, že výzkumné závěry nelze ani v nejmenším ověřit.

Grafická prezentace vypadá na první pohled přehledně, vzápětí se ovšem ukazuje, že není jasné, jak výsledky prezentované v grafech interpretovat. Z prvního grafu (str. 39) vyplývá, že počet respondentů v jednotlivých kategoriích podle délky studia se výrazně liší. U dalších grafů se tedy mělo postupovat tak, že počet respondentů v každé věkové skupině tvoří 100%, a v procentech měl být udán podíl úspěšných a neúspěšných realizací jednotlivých jevů pro každou věkovou skupinu zvlášť. Jedině tak by z výzkumu vyplynuly platné závěry. Ačkoli tedy autorka na str. 51 uvádí, že by bylo vhodné výzkum zopakovat, není vůbec zřejmé, jak by to mělo být provedeno. Po prezentaci výsledků měla následovat jejich kvantitativní analýza a zjištěné závěry měly být promítnuty do metodických doporučení. Místo toho jsou do textu nefunkčně vloženy obecné pasáže o odstraňování vžitých chyb.

Práce je psána anglicky, což jistě kladlo na autorku vysoké nároky. Bohužel i v této oblasti se vyskytuje velké množství nepřesností. Na str. 41 se v 1. a 2. odstavci (nad a pod grafem) popisují jednotlivé stupně zvládnutí souhlásky /r/ přesně opačně. Na str. 36 je nedokončená poslední věta širšího výčtu výslovnostních problémů českých mluvčích. Kromě toho je v práci velké množství neopravených chyb na všech jazykových úrovních, často zcela elementárních, a také překlepů, z nichž některé působí komicky, např. na str. 25 autorka uvádí: *Another important aspect of this learning method is the usage of soft comfortable chair and a dim lightning in the classroom.* Chyb je tolik, že není možné uvést jejich vyčerpávající seznam, ale místy je jejich kumulace značná, např. na str. 48 -50 (např. str. 50 ...if my data would had been listened to a native speaker of English, their interpretation of the collected data could be very different from my point of view). Je evidentní, že práce neprošla jazykovou korekturou.

Z výše uvedených důvodů je práce na samé hranici přijatelnosti, či spíše pod ní, a je na autorce, aby se při obhajobě pokusila vysvětlit sporné body.

Otázky k obhajobě:

Popište, na základě čeho jste volila zkoumané výslovnostní jevy a jak jste zajistila, aby se objevily v nahraném materiálu.

Popište podrobně, co bylo předmětem nahrávky a jaký byl způsob analýzy nahraného materiálu.

Pokuste se kvantifikovat výsledky výzkumu standardním způsobem a vyvoďte z výsledků výzkumu doporučení pro vyučovací praxi.

- dobře -

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

podpis oponenta diplomové práce

23.5.

V Českých Budějovicích dne 2011.....

Stupeň kvalifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl